

Microsoft 3465 Finland Oy
Mervi Airaksinen
Keilalahdentie 2–4
02150 ESPOO

Viite: Pyyntö YVA-päätöksestä 20.5.2022, datakeskus Espoo

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA

HANKE

Hepokorvenkallion datakeskus, Espoo

HANKKEESTA VASTAAVA

Hankkeesta vastaava on Microsoft 3465 Finland Oy

Hankkeesta vastaavan yhteyshenkilö Eeva Punta, Sweco Oy

ASIAN VIREILLETULO

Microsoft 3465 Finland Oy (jatkossa Microsoft Oy) on pyytänyt 20.5.2022 Uudenmaan ELY-keskukselta päätöstä, edellyttääkö suunniteltu datakeskushanke Espoossa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA). Hankkeesta vastaava on toimittanut Uudenmaan ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta 20.5. ja 22.9.2022.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Microsoft Oy:n Espoon datakeskushankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus sekä asian käsittely ja ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavassa.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen kuvaus ja sijainti

Microsoft Oy:llä on suunnitteilla Espoon Hepokorvenkallion alueelle enimmillään 173 MW:n datakeskushanke. Kaksiosainen hankealue on yhteensä laajuudeltaan noin 40 hehtaaria ja sijaitsee Kehä III -kehätien pohjoispuolella Hepokorven ja Tollinmäen välisellä alueella. Lännessä alue rajautuu metsäalueeseen ja Tollinmäen asuinalueeseen. Hankealueen luoteis- ja pohjoispuolilla on Oittaaan virkistysalue.

Kuva 1. Datakeskushanke, asemapiirros. Datakeskushankkeen 1. vaihe (konesalirakennukset I ja II), hankkeen 2. vaihe (rakennukset III ja IV) sekä hulevesien johtaminen, ajoyhteydet ja liitännäishankkeet. (Sweco Oy, täydennys 22.9.2022)

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa vuosina 2023–2030 alueen pohjoisosaan rakennetaan kaksi konesalihallia, joiden koko on yhteensä 110 MW. Lisäksi rakennetaan muuntoasemat sähkönsyötölle, generaattorit öljysäiliöineen sekä henkilöstön tilat ja parkkipaikat (Kuva 1). Rakennusten pinta-ala on noin 30 000 m² ja korkeus 20 m. Generaattoreiden polttoaineteho on noin 150 MW. Kehä III:n viereen rakennetaan liitännäishankkeina myös Fortum Oy:n lämmön talteenottolaitos ja Fingrid Oyj:n sähköasema. Datakeskuksen tietokoneista syntyvä hukkalämpö hyödynnetään kaukolämpöverkossa.

Hankkeen toisessa vaiheessa hankealueen eteläosaan sijoitetaan kaksi konesalihallia lisää ja henkilöstötoimintoja kuten pohjoiselle alueelle. Suunniteltu rakennusala on noin 20 000 m². Eteläisen alueen rakentamisaikataulua ei ole vielä päätetty.

Tonttien raivaustyöt ja pintamaiden poisto sekä louhinta alkavat pohjoisella ja eteläisellä alueella samanaikaisesti. Rakentamisvaiheessa tontteja tasataan myös muualta tuotavilla maa-aineksilla ja kalliota louhitaan ja murskataan. Arvioitu louhintamäärä vaiheen 1 aikana on 60 000 m³ ja vaiheen 2 aikana 50 000–100 000 m³. Osa syntyvistä maamassoista pystytään hyödyntämään hankealueella.

Ajoyhteys hankealueelle tulee olemaan Kehä III:n liikennealueella sijaitsevan Träskändansolmun eritasoliittymien ja edelleen Hepokorventien kautta. Datakeskuksessa työskentelee päivittäin arviolta 100–200 henkilöä. Rakentamisvaiheen aikana työntekijätarve on noin 1000 henkilöä.

Asiaan liittyvät muut hankkeet, suunnitelmat ja lupahakemukset

Hankealuetta koskeva Hepokorvenkallion asemakaava on hyväksytty Espoon kaupunginvaltuustossa 15.11.2021. Kaavasta on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen.

Ympäristön nykytila hankkeen vaikutusalueella

Hankealueen pohjoinen osa on nykyisellään suurelta osin viljeltyä peltoa ja eteläosa luonnontilaista havumetsää. Alueen yli kulkee 400 kV ja 110 kV voimajohtolinjat. Eteläisen alueen länsi- ja eteläpuolella kulkee Oittaaan ulkoilualueen ulkoilureittejä, jotka toimivat talvisin hiihtolatuna. Alueen keskivaiheilla sijaitsee Kehä III:n alittava ulkoilureitin alikulkutunneli ja puustoinen liito-oravayhteys.

Lähimmät yksittäiset asuinrakennukset sijaitsevat noin 100 m hankealueen itäpuolella ja noin 150 m alueen pohjoispuolella. Hankealueen kohdalla Kehä III:n toisella puolella on Pihlajarinteen asuinalue. Jorvin sairaala on noin 700 metrin ja lähin koulu ja

päiväkoti 1,1 km etäisyydellä hankealueen rajasta. Lähimmät luonnonsuojelualueet ovat noin 450–900 m etäisyydellä.

Noin 500 m päässä kaava-alueesta sijaitsee Matalajärven Natura-alue, joka on myös osa Nuuksion kansallispuistoa. Matalajärvi on nimetty Natura-alueeksi sen luontotyypin perusteella, ja alueella tavoitteena on suojella luontaisesti ravinteista järveä, rantaluhtia ja lehtoa sekä joitain luontodirektiivin II-liitteen lajeja sekä lintudirektiivin liitteen I lajeja, sekä pesimä- että muutonaikaista linnustoa.

Hankkeen ympäristövaikutukset ja esitys niiden lieventämistoimista

Toiminnanharjoittajan arvion mukaan toiminnasta ei aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Merkittävimmät vaikutukset syntyvät pääosin rakentamisvaiheessa. Mahdollisina ympäristövaikutuksina on tunnistettu ja arvioitu luontoon kohdistuvia vaikutuksia, melu-, pöly- ja värinävaikutuksia, liikenteen lisääntymisestä aiheutuvia haittoja sekä pintavesi- ja maisemavaikutuksia.

Melu, pöly ja värinä

Rakentamisvaiheessa melua aiheutuu porauksesta, räjäytyksistä ja kiviaineksen murskauksesta sekä muusta rakennustoiminnasta ja työmaalle suuntautuvasta liikenteestä. Hanketoimijan arvion mukaan meluhaitta on hallittavissa, kun meluntorjunta toteutetaan aineistossa esitetyllä tavalla. Rakennusvaiheessa meluvaikutuksia ehkäistään toimintojen suunnittelulla ja sijoittelulla siten, että meluavimpien toimintojen ja asutuksen välille muodostuu meluesteitä sekä pintamaista tehdyillä meluvalleilla. Räjäytyksistä syntyvä melu on hetkellistä, räjäytyksiä tapahtuu todennäköisesti muutamia kertoja viikossa. Porauslaitteissa käytetään meluvaimentimia ja -suojuuksia. Räjäytystöistä aiheutuvaa värinää ehkäistään huolellisen suunnittelun sekä parhaiden käytäntöjen ja työtapojen avulla. Eteläisellä hankealueella puustoa säilytetään tontin itäreunalla, mikä ehkäisee muun muassa pölyn leviämistä asuinalueille ja tiestölle. Rakennusvaiheessa melun kannalta merkittävimmät toimenpiteet suoritetaan päiväsaikaan. Toimintavaiheessa generaattorien testausajot suoritetaan päiväsaikaan.

Asemakaavoituksen yhteydessä tutkittiin mallinnuksen avulla alustavien suunnitelmien mukaisten uusien datakeskusrakennusten vaikutusta Kehä III:n liikennemelun leviämiseen sekä datakeskuksen toiminnasta aiheutuvan melun vaikutusta luontoon ja lähialueen asukkaisiin. Datakeskuksen osalta huomioitiin ilmajäähdytyksen ja lämpöpumppulaitoksen melu. Mallinnuksessa todettiin, että toiminnasta aiheutuva melu leviää vain pienelle alueelle datakeskus-

rakennusten ympäristöön ja että rakennuksilla voi olla Kehä III:n liikennemelua vähentävä vaikutus Oittaan virkistysalueen suuntaan. Asemakaavassa on annettu meluhaittoja lieventäviä määräyksiä erittäin häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavien toimenpiteiden kieltämisestä lintujen pesimäajan ja muuttohuipun aikana. Lisäksi on määrätty, että toimintaan liittyvä meluselvitys ja liikennemeluselvitys tulee esittää rakennuslupavaiheessa.

Liikennevaikutukset

Datakeskuksen toiminnan aikainen liikennemäärä on hankkeen ensimmäisessä vaiheessa noin 370 ajoneuvoa ja molempien vaiheiden toteuduttua noin 590 ajoneuvoa vuorokaudessa. Arvio kokonaisliikennemäärän kasvusta Kehä III-tiellä suhteessa nykytilanteeseen on noin 2 % ja raskaan liikenteen osalta noin 1 %. Auroranportti-kadulla ja Matalajärventiellä kokonaisliikennemäärän kasvu on vastaavasti kummallakin noin 10 %. Liikennemäärän lisäyksellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta liikenteen sujuvuuden ja liikenneturvallisuuden kannalta.

Hankkeen ensimmäisen vaiheen rakentamisen aikainen (vuodet 2023 – 2024) yhteenlaskettu maa-ainesten kuljetusliikenteen määrä on keskimäärin 24 kuorma-autokäyntiä päivässä. Toisen vaiheen toteutuksessa rakentamisvaiheen liikenteen vaikutukset ovat vastaavia kuin ensimmäisessä vaiheessa.

Hankkeen toisessa vaiheessa eteläiselle tontille rakennetaan uusi liityntätie varatieksi Kehä III:n itäpuolelta Kylänportti-kadulta.

Pinta- ja pohjavesivaikutukset

Hakijan arvion mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia läheisten pintavesien ja pohjavesien tilaan. Hulevedet johdetaan pohjoiselta hankealueelta viivytyspainanteiden ja ojien kautta Bodomjärveen ja eteläiseltä hankealueelta Glimsinjokeen. Pysäköintialueiden hulevedet käsitellään öljynerotuksella. Matalajärven valuma-alueella olevan lämpökeskuksen alueen hulevedet käsitellään biosuodatus-rakenteella.

Työmaavedet tullaan käsittelemään viivyttämällä ja suodattamalla siten, että ne eivät vaaranna purkuvesistöjen tilaa. Rakentamisen aikana alueen valumavesien laatua seurataan näytteenotoin kaksi kertaa kuukaudessa näihin vesistöihin virtaavista ojista.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluun

Kasvillisuus poistetaan rakennettavilta alueilta. Hankealueen suunnittelun yhteydessä pyritään maksimoimaan luonnonarvojen säilyminen arvokkaimmilla kohteilla luonnon monimuotoisuustyökalun avulla. Arvokkaimmiksi todetut kohteet pyritään mahdollisuuksien mukaan säilyttämään maiseman- ja ympäristöhallintasuunnitelman puitteissa. Mikäli tämä ei ole mahdollista, perustetaan uusia elinympäristöjä lajiston elinvoiman parantamiseksi ja monimuotoisuutta vähentävän vaikutuksen vähentämiseksi perustuen hankealueelta saatuun tietoon.

Kaavoituksen yhteydessä hankealueella on tehty lahojaviosammal-selvitys sekä tehty luontoselvitys, jossa on muun muassa selvitetty liito-oravan esiintyminen alueella. Lisäksi on tehty Natura-arvio koskien Matalajärven Natura-alueita. Liito-oravan ekologiset yhteydet varmistetaan muun muassa hankealueiden kulkuyhteyksien rakentamisen yhteydessä.

Ilmastovaikutukset

Datakeskuksen toiminnassa tullaan käyttämään hiilidioksidivapaista energialähteistä tuotettua sähköä, jolloin sähköntuotannon ilmastovaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä. Generaattoreissa käytetään polttoaineena mahdollisuuksien mukaan bioperäistä kevyttä polttoöljyä. Datakeskuksessa syntyvän lämmön talteen ottamisella ja hyödyntämisellä on myönteisiä ympäristövaikutuksia. Työmaaliikenteen polttoaineen kulutuksesta aiheutuu jonkin verran kasvihuonekaasupäästöjä.

Maisemavaikutukset

Maisemavaikutuksia on arvioitu kaavoituksen yhteydessä. Maisemamallinnukset päivitetään, kun suunnittelu etenee. Kaavan mukaiset suojapuustot varmistetaan. Alueen valaistus suunnitellaan siten, että valoa ei suuntaudu tarpeettomasti alueen ulkopuolelle. Kohteeseen tulossa oleva ympäristösertifikaatti (LEED) vaatii häiriö- ja ylöspäin suuntautuvan valon minimoimisen. Valosaasteen ehkäiseminen sisällytetään datakeskuksen ympäristöhallintasuunnitelmaan.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisneuvottelut

Microsoft Oy:n datakeskushankkeista järjestettiin viranomaisneuvottelu 10.2.2022. Neuvotteluun osallistui hakijan ja konsultti-toimisto Sweco Oy:n edustajien lisäksi Espoon kaupungin sekä Kirkkonummen ja Vihdin kuntien, Etelä-Suomen aluehallintoviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen sekä Turvallisuus ja kemikaaliviraston

ja Fortum Oy:n edustajia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tapauskohtaista soveltamista Espoon sekä muihin suunnittelussa oleviin datakeskushankkeisiin on lisäksi käsitelty Uudenmaan ELY-keskuksen ja hakijan välisissä neuvotteluissa 11.5 ja 16.12.2022.

Viranomaisten kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus pyysi lausuntoja YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen seuraavilta viranomaisilta: Espoon kaupunki sekä Espoon ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaiset, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Uudenmaan liitto, Museovirasto, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Turvallisuus ja kemikaalivirasto Tukes, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, Espoon ja Helsingin kaupungin museot sekä Fingrid Oyj.

Lausunnon antoivat Väylävirasto, Uudenmaan liitto, Fingrid Oyj, Espoon ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen sekä Espoon kaupunki.

Väylävirasto (9.11.2022) katsoo, että hankkeesta on sen vaikutusten selvittämiseksi ja hallitsemiseksi perusteltua tehdä ympäristövaikutusten arviointi. Hankealue rajautuu Kehä III:een, joka on valtakunnan keskeisiä liikenneväyliä. Hankkeen rakentamisesta tai sen toiminnasta ei saa aiheutua vaikutuksia, jotka voisivat heikentää liikenteen sujuvuutta tai turvallisuutta Kehä III:lla tai sellaisilla muilla teillä, joilla voi olla heijastusvaikutuksia Kehä III:n liikenteeseen. Mahdollisia vaikutuksia tiehen saattaisi aiheutua esimerkiksi rakentamisaikaisesta liikenteestä, maanrakennus- ja täyttötöistä sekä hankealueen vesien johtamisesta Kehä III:n alitse.

Uudenmaan liitto (22.11.2022) toteaa, että hankkeessa suunniteltu toiminta on alueella voimassa olevan Espoon pohjoisosien yleiskaavan sekä vireillä olevan Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan mukaista. Hankealueelle laadittu asemakaava ja sen muutos on yleiskaavan mukainen. Käytettävissä olevien kaavoitus- ja muiden tietojen perusteella YVA-menettelyä ei ole tarpeen soveltaa.

Espoon kaupunki (23.11.2022) katsoo, että hankealueen asemakaavoituksessa on arvioitu hankkeen ympäristövaikutukset siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, ja hankkeen vaikutuksia on arvioitu riittävästi kaavakäsittelyn yhteydessä. Kaupunki ei pidä YVA-menettelyn edellyttämistä hankkeelta tarpeellisena.

Fingrid Oyj (24.11.2022) tuo esille, että Hepokorven alueella on Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohto Espoo – Tammisto ja yhtiö suunnittelee Hepokorpeen uutta kantaverkon 400/110 kilovoltin sähköasemaa. Fingrid Oyj ei näe tarvetta soveltaa YVA-menettelyä

datakeskushankkeessa ottaen huomioon liitännäishankkeet, joihin luetaan myös Hepokorven sähköasema.

Espoon kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomainen (30.11.2022) toteaa, että Hepokorven Natura-arvion ja alustavan vaikutusarvioinnin sekä muiden tehtyjen luontoselvitysten perusteella Espoon datakeskuksesta ei aiheudu laajuudeltaan tai laadultaan merkittäviä ympäristövaikutuksia eikä tarvetta YVA-menettelylle ole. Terveystensuojeluviranomainen katsoo, että ympäristövaikutuksen arvioinnille ei ole tarvetta edellyttäen, että melu- ja pölyvaikutuksia lievennetään esitetyn suunnitelman mukaisesti ja mittauspisteitä sijoitetaan lähimpien kiinteistöjen piha-alueille. Lisäksi on kartoitettava ja tutkittava lähialueen talousvesikaivot ennen maanrakennustöiden aloittamista, seurattava läheisten uimapaikkojen veden laatua ja hulevesien laatua myös maanrakennustoiminnan päätyttyä sekä huomioitava datakeskuksen ilmanvaihtojärjestelmän mahdollinen Legionella-vaara.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaavalle on varattu mahdollisuus antaa vastine saatuihin viranomaislausuntoihin. Vastine on toimitettu 12.12.2022. Hankkeesta vastaava toteaa puoltavansa useimpien lausuntojen kantaa, ettei YVA-menettely ole hankkeen kohdalla tarpeellinen.

Erityisesti koskien Väyläviraston lausunnossaan esittämiä liikennevaikutuksia hankkeesta vastaava toteaa varautuneensa laatimaan yksityiskohtaisen työmaa-aikaisen liikennevaikutusarvioinnin siinä vaiheessa, kun suunnittelu on edennyt riittävästi, ja että vaikutusarviointi voidaan tehdä yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Liikennevaikutuksia on mahdollista hallita teknisin järjestelmien ja hyvien työskentelytapojen avulla.

Liikenteen aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi on tehty suunnitelma datakeskuksen rakentamisen ja toiminnan ajalle. Suunnitelmassa on esitetty pölyämisen hillintää esimerkiksi työmaa-ajoneuvojen puhdistamisella ja räjäytystyön pölyjen leviämisen hallinnalla. Liikenteen melu- ja pölypäästöt ovat mukana myös hankkeen ilmanlaatu- ja melumallinuksissa ja vaikutusten arvioinnissa, jotka esitetään osana lupaprosesseja. Ilmanlaadun ja melun tarkkailu alueella järjestetään rakentamisen ajaksi. Rakentamiseen liittyvät räjäytystyöt suunnitellaan ja järjestetään ja räjäytysten aiheuttamat pölypäästöt hallitaan siten, että niistä ei aiheudu vaaraa Kehä III:n liikenteelle tai haittaa turvallisuudelle. Kaavoitusprosessin aikana on selvitetty hankkeen liikennevaikutuksia ja alueen on todettu soveltuvan datakeskustoiminnoille.

Hakija toteaa huomioivansa Espoon kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa mainitut lisäselvitystarpeet koskien rakentamisvaiheen liikenteen, melun ja pölyn hallintaa ja tarkkailua sekä muita esitettyjä kysymyksiä. Hakija tekee tarvittavat täydentävät selvitykset ja suunnitelmat osana lupaprosessia. Hulevesien nykytilan tarkkailu on aloitettu vuoden 2022 syksyllä ja sitä jatketaan koko rakentamisen ajan sekä rakentamisvaiheen jälkeen.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

YVA-menettelyn soveltaminen hankkeeseen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa. Microsoft Oy:n datakeskushanke ei ole tyypiltään tällainen YVA-lain mukainen aina YVA-menettelyä edellyttävä hanke. Myöskään hankkeessa tehtävä maa-ainestenotto ei louhinta-alueen pinta-alan tai otettavan vuotuisen maa-ainesmäärän osalta ylitä hankeluettelon kohdan 2 b) raja-arvoja, jolloin asiassa ei ole tarvetta tarkastella hankkeen rakentamista koskevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien riittävyttä ja voimassaoloa.

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n 2 momentin perusteella myös hankeluettelon soveltamisalaan kuulumattomaan hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteessä 1 mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Päätöksenteossa otetaan huomioon lisäksi hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 (YVA-laki 3.3 §).

Microsoft Oy:n Espoon Hepokorven datakeskushankkeeseen ei ELY-keskuksen päätöksellä sovelleta YVA-lain mukaista arviointimenettelyä. Hankkeella ei esitetyt haittojen lieventämistoimenpiteet huomioiden todennäköisesti ole YVA-lainsäädännön tarkoittamia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Arvio hankkeen ympäristövaikutusten merkittävydestä

Pintavesivaikutukset

Hankkeen vaikutusalueella on vesien tilan ja luonnonarvojen osalta erityisesti huomioitavia vesistöjä. Datakeskuksen toiminnan aikana mahdollisia vesistövaikutuksia syntyy lisääntyneestä hulevesien johtamisesta. Hulevesiä käsitellään viivytysaltailla ja öljynerotuksella. Matalajärven valuma-alueella syntyvät hulevedet käsitellään biosuodatusrakenteella ja Kehä III:n ja sen takaa tuleville vesille on kaavassa varattu tila vesien laadun- ja määrän hallintaa tukevalle kosteikolle. Nämä ratkaisut todennäköisesti parantavat jonkin verran jo Matalajärveen tällä hetkellä kulkeutuvien valumavesien laatua.

Suurin vaikutus vesistöihin on mahdollista aiheutua rakentamisen aikaisten työmaavesien johtamisesta. Työmaavesien käsittely muun muassa laskeuttamalla ja suodattamalla on esitetty aineistossa haittojen lieventämistoimenpiteenä. Onnettomuustilanteiden sammutusvesien keräämisjärjestelmästä on määrätty kaavoituksen yhteydessä. ELY-keskuksen arvion mukaan hankkeen mahdolliset vaikutukset alueen pintavesien laatuun ja tilaan eivät todennäköisesti ole merkittävästi haitallisia, kun huomioidaan poikkeustilanteisiin varautuminen ja hankevastaavan esittämä suunnitelma käsitellä työmaavedet siten, ettei niistä aiheudu haittavaikutuksia läheisiin vesistöihin.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluun

ELY-keskus toteaa, että hankkeesta Matalajärven Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset on arvioitu asianmukaisesti ja merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin luontoarvoihin ei todennäköisesti synny. Alueella esiintyvän lahojaviosammaleen osalta ELY-keskus on 9.11.2022 antamassaan päätöksessä (UUELY/14884/2022) todennut, että hanketta koskien tulee sovellettavaksi luonnonsuojelulain (LSL) 48 §:n 1 momentissa säädetty yleispoikkeus rauhoituksen sisältämistä kielloista, eikä 48 §:n 2 momentin mukainen lupa poiketa LSL:n 42 §:n rauhoitussäännöksistä siten ole tarpeen. Luonnonsuojelulaki ei edellytä, että yleispoikkeuksen soveltamisen yhteydessä arvioitaisiin rakennushankkeen vaikutukset lajin suojelutasoon.

Melko suuri alue virkistyskäytössä olevaa metsää ja sen mukana metsäluontoarvoja menetetään hankkeen myötä, mutta tämän ratkaisun luonnonsuojelullinen arviointi on tehty jo kaavoitusprosessien aikana. Hankkeen vaikutuksia vaikutusalueen lajistoon ja muihin luontoarvoihin ei voida pitää niin merkittävänä, että YVA-menettelyä olisi tämän vuoksi syytä edellyttää.

Melu-, pöly- ja värinävaikutukset

Hankkeessa otettavan kalliokiven ja muiden maamassojen määrä ja niiden käsittely sekä näiden toimenpiteiden kesto on ELY-keskuksen arvion mukaan siten kohtuullinen, ettei maanrakennustyöstä todennäköisesti aiheudu merkittäväksi katsottavia melu-, pöly- ja tärinähaittoja lähiympäristöön. Asemakaavassa on asetettu haittoja estäviä ja rajoittavia määräyksiä. Suojelualueiden ja lähimmän asutuksen läheisyyden vuoksi hankkeen rakentamisen aikaisen melun ja pölyn leviämisen sekä tärinän lieventämistoimet on kuitenkin syytä toteuttaa täysimääräisinä.

Datakeskuksen toiminnan aikainen melu voi olla melko voimakasta, etenkin jos joudutaan käyttämään varavoimaloita. Generaattoreiden ja ilmanvaihdon melutasoa voidaan hallita toimintojen ja tekniikan hyvällä kokonaissuunnittelulla. Myös syntyvän hukkalämmön hyötykäyttö vähentää melun syntymistä. Melumallinnuksen perusteella datakeskuksen toiminnan aikaisten meluarvojen on arvioitu pysyvän melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen¹ ohjearvojen alapuolella, kun esitetty meluntorjunta toteutetaan.

Liikennevaikutukset

Hankkeen rakentamisen aikaisesta maa-ainesten kuljetusliikenteestä aiheutuu jonkin verran haitallisia vaikutuksia liikenneturvallisuuteen ja liikenteen sujuvuuteen erityisesti Matalajärventien ja Auroranportin alueilla. Myös hankkeen toiminnan aikainen liikenne lisää Kehä III:n ja muun tiestön liikennemääriä. ELY-keskuksen arvion mukaan liikennemäärien kasvu ja tästä aiheutuvat haitat eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että YVA-menettely olisi tästä syystä tarpeen toteuttaa. ELY-keskus kuitenkin korostaa, että Kehä III on valtakunnallisesti merkittävä väylä. Hankkeen rakentamisesta tai toiminnasta ei saa aiheutua vaikutuksia, jotka voisivat heikentää liikenteen sujuvuutta tai turvallisuutta Kehä III:lla tai muilla sellaisilla teillä, joilla voi olla heijastevaikutuksia Kehä III:n liikenteeseen.

Hepokorvenkallion asemakaavaa varten on tehty liikenteen toimivuustarkastelu, jossa on tutkittu alueen liikenneverkon kuormitusta sekä hankkeen rakentamisen että toiminnan aikana. Toimitettujen asiakirjojen mukaan liikennevaikutuksia arvioidaan hankkeen yhteydessä mallintamalla liikennettä lähialueen liittymissä, minkä jälkeen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä Espoon kaupungin kanssa tarvittavat lisäykset liikenneinfrastruktuuriin

¹ Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)

liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi, huomioiden myös kevytliikenne. ELY-keskus pitää esitettyä suunnitelmaa tarpeellisenä toteuttaa. Myös ELY-keskuksen on syytä olla mukana liikennevaikutusten arvioinnissa ja mallinnuksessa, koska kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä väylä.

Kasvavan liikenteen lisäksi liikenneturvallisuutta ja sen sujuvuutta heikentäviä vaikutuksia voi aiheutua eteläisen hankealueen hulevesien johtamisesta Kehä III:n alitse. Hankealueen hulevesien johtaminen ja erityisesti järjestelmien mitoitus on suunniteltava nämä asiat huomioiden hyvissä ajoin hankkeen toisen vaiheen suunnittelu- vaiheessa.

Ilmastovaikutukset

Uudenmaan maakunta ja myös Espoon kaupunki tavoittelevat hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. On mahdollista, että vuoden 2030 jälkeen päästövähennystavoitteet kiristyvät edelleen. Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi jokaisessa hankkeessa on tarpeen tutkia ratkaisut kasvihuonekaasupäästöjen minimoimiseksi. Hepokorvenkallion datakeskuksen todennäköisesti keskeisimmät haitalliset ilmastovaikutukset liittyvät rakentamiseen, mutta myös käytön aikaiseen sähkön tarpeeseen.

Hankkeen ilmastovaikutuksia tulee pienentää huolehtimalla siitä, että rakentamisessa muodostuvia ja käytettäviä massoja ja materiaaleja kierrätetään tehokkaasti ja rakentamiseen käytettävät materiaalit ovat laadukkaita ja mahdollisimman vähäpäästöisiä.

On erityisen tärkeää huolehtia siitä, että datakeskuksen toiminnassa käytettävä sähkö on todennettavasti hiilivapaaksi katsottavaa sähköä, jota on saatavilla datakeskuksen tarpeiden mukaan ja että datakeskuksen hukkalämpö hyödynnetään kaukolämmön tuotannossa. Jos nämä tavoitteet eivät toteudu, hidastaa hanke Espoon kaupungin hiilineutraaliustavoitteen toteutumista.

Hankealueen raivaamisen aiheuttamaa metsäkatoa vähentää sen sijainti olemassa olevan voimajohdon välittömässä läheisyydessä. Myös rakentaminen on syytä toteuttaa niin, että mahdollisimman paljon metsää säästetään. Metsä- ja suoalueen menetystä voidaan kompensoida suojelemalla vastaava alue muualla.

Käytön aikaisia päästöjä lisää se, ettei datakeskukselle ole olemassa olevaa joukkoliikenneyhteyttä, vaan työntekijöiden liikkuminen tulee perustumaan yksityisautoihin. Datakeskuksessa arvioidaan työskentelevän vuorokaudessa jatkuvasti 100–300 henkilöä ja

rakennusvaiheessa työntekijätarve on noin 1000. Joukkoliikennetyhteyden paraneminen on selvityksen mukaan epätodennäköistä. Kestävän liikkumisen edellytyksiä on kuitenkin syytä parantaa huolehtimalla kulkureittien sujuvuudesta myös suunnittelualueen sisällä ja esimerkiksi sijoittamalla katetut ja latausmahdollisuudella varustetut pyöräparkkipaikat ovien välittömään läheisyyteen.

Maisemavaikutukset

Aineiston perusteella datakeskuksen maisemavaikutuksia tullaan vähentämään suunnittelulla. Vaikutusten lieventäminen varmistetaan maiseman- ja luonnon hallintasuunnitelman ja maisemoinnin toteutuksella, sekä istutuksilla. Lisäksi puustoa ja muuta kasvillisuutta istutetaan maisemavaikutuksille herkkien kohteiden suuntaan. ELY-keskus katsoo, etteivät hankkeesta aiheutuvat haitat maisemalle ole todennäköisesti merkittäviä.

Hankkeen muutokset

YVA-päätösaineiston toimittamisen jälkeen hankkeessa on tehty muutos, jossa varavoimanlähteeksi suunnitellut generaattorit on muutettu pysyviksi. Tästä muutoksesta ei kuitenkaan ELY-keskuksen arvion mukaan aiheudu sellaisia muutoksia hankkeen ympäristövaikutuksiin generaattoreiden toiminnan tai polttoaineen varastointimäärän kautta, että YVA-päätösmenettelyä olisi miltään osin syytä tehdä uudelleen. Mikäli hanke tai sen vaikutukset muuttuvat olennaisesti jatkosuunnittelussa, on hanketta koskien tehtävä uusi YVA-tarvepäätös yksittäistapauksessa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden vaikutusalueella vireillä olevien tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa.

Johtopäätös

Hankkeen haittavaikutukset eivät esitetyillä rakenteilla ja toimenpiteillä ole minkään vaikutuslajin kohdalla ELY-keskuksen arvion mukaan niin merkittäviä, että hankkeen toteuttaminen edellyttäisi YVA-menettelyn toteuttamista yksittäistapausharkinnan perusteella.

Arvioita ympäristövaikutusten merkittävydestä on perusteltu riittävästi. Haitallisille ympäristövaikutuksille on esitetty sellaisia lieventämistoimenpiteitä, joilla mahdollisesti lisääntyviä haittavaikutuksia saadaan oleellisesti vähennettyä. Esitetyt tai näitä tehokkuudeltaan vastaavat haittojen lieventämistoimenpiteet on toteutettava hankkeessa.

JATKOSUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVAA

Hulevedet ja ilmastovaikutukset

Rankkasateiden äärevöityminen ja yleistyminen on huomioitava hankealueen hulevesien käsittelyn ja hulevesirakenteiden mitoituksen suunnittelussa erityisesti pintavesien laatuun ja Kehä III:n turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Hankkeen jatkosuunnittelussa on myös muilta osin huomioitava ilmastomuutokseen liittyviin kuivuus- ja kuumuusjaksoihin sekä rankkasateisiin sopeutuminen ja niihin varautuminen.

Maanrakentaminen

Hankkeessa tapahtuva louhinta ja maa-ainestenotto on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan rakentamisen yhteydessä tapahtuvaa, jolloin toiminnot eivät edellytä ympäristö- tai maa-aineslupia. Louhinta voidaan tällöin toteuttaa ympäristönsuojelulain (YSL; 527/2014)) 118 §:n mukaisella ilmoituksella melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta. Ilmoituksesta tehtävässä päätöksessä voidaan antaa määräyksiä mm. melusta, pölystä, tärinästä ja hulevesien johtamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä tarvittavat ja riittävät selvitykset ainakin melusta, tärinästä sekä suunnitelma pölyntorjunnasta ja hulevesien johtamisesta.

Koska lähin asutus sijaitsee ainoastaan 100 metrin etäisyydellä hankealueesta, tulee ilmoitukseen liitettävässä meluselvityksessä myös käsitellä ja arvioida kuormien kippauksista aiheutuvan melun häiritsevyyttä naapuruussuhdehaitan arvioimiseksi.

Murskauksen osalta tulee huomioida, että mikäli alueella murskataan kiviaineksia yli 50 vrk, tulee murskaustoimenpiteelle hakea YSL 27 §:n, liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 e) tarkoittama ympäristölupa. Mikäli toiminta edellyttää ympäristölupaa, tulee lisäksi sovellettavaksi ns. MUR AUS-asetus². Erityisesti on silloin huomioitava asetuksen 3 §:ssä säädetty minimietäisyysvaatimukset.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

²Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (VNa 800/2010)

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, [31] ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. (YVA-laki 37 § 1 momentti)

Muilla tahoilla ei ole suoraa valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan. (YVA-lain 37 § 2 momentti)

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle.

Uudenmaan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Uudenmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan Espoon kaupungin verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla (www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa) kohdassa ”Muut hankkeet”.

Päätös lähetetään tiedoksi sähköisesti lausunnonantajille.

LISÄTIEDOT

Ylitarkastaja Erika Heikkinen, etunimi.sukunimi(a)ely-keskus.fi
p. 02950 21142.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallinta-järjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Erika Heikkinen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Timo Kinnunen.

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Hankkeesta vastaava
Sweco Industry Oy/Eeva Punta (eeva.punta(at)sweco.fi)

Tiedoksi

Lausunnon antaneet viranomaiset

Tämä asiakirja UUELY/6968/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/6968/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Heikkinen Erika 11.01.2023 17:00

Ratkaisija Kinnunen Timo 11.01.2023 17:02